

ÅRSRAPPORT 2020

Sundhedsklinik for
udokumenterede
migranter

Forord

Som for så mange andre har året 2020 i Sundhedsklinikken været præget af Covid-19 pandemien. Takket være den utrolige og trofaste frivillige indsats, har klinikken været åben for patienterne som vanligt uden ændring i tilbud eller åbningstider. Ud over de klassiske behandlingstilbud, har vi vejledt patienter i, hvordan de kunne blive testet for Covid-19 uden besiddelse af et dansk cpr-nummer, vejledt dem om mulige symptomer, og hvordan de overholder de danske sundhedsmyndigheders forholdsregler.

Der har været et dalende antal patienter i klinikken i forhold til årene før, hvilket formentlig skyldes mindre aktivitet i samfundet som helhed på grund af Covid-19 pandemien med mindre mulighed for arbejde og bevægelse på tværs af landegrænser til følge. Der kommer dog hele tiden nye patienter til, som ikke har været i klinikkerne før, hvilket vidner om, at der vedvarende er rigtig mange mennesker, der har haft stort behov og glæde af vores tilbud om sundhedshjælp.

Sundhedsklinikken tager afsæt i kernen af Røde Kors' vision om at forhindre og afhjælpe menneskelig nød, lidelse og diskrimination. Den bygger på Røde Kors' principper om medmenneskelighed, upartiskhed, uafhængighed og ikke mindst frivillighed. Sundhedsklinikken er på alle måder en hjertesag for Røde Kors.

Det kan ikke fremhæves nok og siges for ofte, at klinikken kun kan fungere i kraft af, at de mere end 300 frivillige stiller deres tid og faglighed til rådighed for at hjælpe patienterne i København, Århus og Odense. Læger, sygeplejersker, tandbehandlere, jordemødre, fysioterapeuter, bioanalytikere, psykologer, tolke og andre hjælpere bidrager hver især, så alle patienter får den bedste sundhedsbehandling. Uden den store frivillige indsats ville klinikken ikke eksistere, og vi ville ikke kunne behandle de mennesker, som ikke har andre sundhedstilbud.

Klinikken er udelukkende finansieret af private fonde og donationer. Især Oak Foundation Danmark har støttet klinikken med store beløb og har været en uvurderlig støtte og bakket op, så klinikken har kunnet fortsætte arbejdet. I 2020 har ikke mindre end 66 lokale Røde Kors-afdelinger tilsammen doneret 3 mio. kr. En helt fantastisk opbakning!

Sundhedsklinikken har ved udgivelser af årsrapporter om klinikkens arbejde gennem 9½ år synliggjort et fortsat udækket behov for sundhedshjælp til en sårbar gruppe mennesker. Røde Kors kan derved dokumentere og være med til at sikre nødvendig sundhedshjælp til de mennesker, som opholder sig i Danmark, men som ikke har fuld adgang til det offentlige sundhedssystem. Lidelserne er mange og forskellige, men alle patienter bliver modtaget og behandlet af de mange professionelle frivillige. Det understreger, at en frivillig indsats kan gøre en kæmpe forskel.

Anders Ladekarl
Generalsekretær
Røde Kors i Danmark

Indhold

Den frivillige indsats	4
Målgruppen	5
Retten til sundhedsydelser i Danmark.....	5
Statistik for 2020	7
København	7
Antal patienthenvendelser	7
Hvor er patienterne fra	8
Alder og kønsfordeling	9
Behovet for ydelser	10
Årsag til henvendelse	12
Århus	13
Antal patientbesøg	13
Hvor er patienterne fra	14
Alder og kønsfordeling	15
Behovet for ydelser	16
Årsag til henvendelse	16
Odense.....	17
Antal patientbesøg	17
Nationalitet, køn og aldersfordeling	18
Behovet for ydelser og årsag til henvendelse	20

Kort om klinikkerne på tværs.....	22
Afsluttende kommentar	24

DEN FRIVILLIGE INDSATS

Sundhedsklinikken er fuldt ud afhængig af og baseret på frivillig professionel indsats. Klinikkerne i København, Århus og Odense har tilsammen mere end 300 frivillige. Røde Kors har ansat en leder, der har det overordnede ansvar for alle tre klinikker og som sammen med to deltids-medarbejdere i København og to deltidsmedarbejdere i Århus leder- driver- og koordinerer den daglige indsats i klinikkerne.

Staben af frivillige består af læger, sygeplejersker, jordemødre, tandlæger, klinikassistenter/tandplejere, fysioterapeuter, kiropraktorer, bioanalytikere/laboranter samt studerende og andre, som hjælper til. Klinikken har desuden tilknyttet speciallæger og privatklinikker, som tilser patienter med jævne mellemrum eller ved tilkald. Det drejer sig om bl.a. hudlæge, gynækolog, psykiater, diabetes-specialister, øjenlæge, øre-næse-hals-læge, hjertelæger og røntgen klinik.

Alle frivillige sundhedsbehandlere har autorisation og klinikken er registeret som "Klinik for Læge og Tandbehandling" under Sundhedsstyrelsen. De fleste frivillige henvender sig af sig selv, og interessen for at være frivillig er stor, hvorfor klinikken har venteliste til at blive frivillig.

Sundhedsklinikken tilbyder den nødvendige sundhedshjælp, som målgruppen ikke kan få i det offentlige danske sundhedsvæsen. Med udgangspunkt i blandt andet lægeløftet og medmenneskelighed behandler de frivillige i klinikken patienternes sygdomme, så de ikke udvikler sig til akutte og livstruende situationer. Klinikken har også en vigtig funktion med at behandle smitsomme sygdomme såvel af hensyn til patienten, som for at begrænse smitterisikoen i forhold til det øvrige samfund. Ligeledes er det en vigtig opgave at tilse og rådgive de gravide kvinder, som ikke har adgang til almindelig jordemoderkontrol.

Sundhedsklinikken tilbyder behandling af kroniske sygdomme så som sukkersyge og forhøjet blodtryk. Behandlingen kan være med til at mindske risikoen for akutte tilfælde og indlæggelser på hospitaler.

Der er desuden tilknyttet tolke, som yder telefontolkning for klinikken ved behov. Tolkene består dels af frivillige tolke og dels af professionelle tolke fra Translation Team. Sidstnævnte yder deres service gratis.

MÅLGRUPPEN

Udokumenterede migranter defineres af International Organisation for Migration (IOM) som en gruppe af mennesker, der opholder sig i Danmark uden myndighedernes viden eller accept¹. Det estimeres, at der i Europa lever 1,9 til 3,8 millioner udokumenterede migranter².

Rockwool Fonden har i 2019 anslået, at der lever mellem 22.900-28.900 udokumenterede migranter i Danmark³. Men det understreges samtidig, at tallene er baseret på et skøn, da det i sagens natur ikke er muligt at tælle mennesker, som opholder sig illegalt i landet.

Sundhedsklinikkens målgruppe er patienter, der udelukkende har adgang til akutte sundhedsydelser i det danske sundhedsvæsen, fordi de ikke har et dansk cpr-nummer mennesker. Det kan være udokumenterede migranter i Danmark, som ikke har lovligt ophold i Danmark. Det kan være udenlandske kvinder og mænd, som søger arbejde, er handlet til prostitution eller i tvangsarbejde, afviste asylansøgere, slægtninge til herboende, som ikke kan få bevilget familiesammenføring, herunder kvinder, der bliver gift med en herboende mand. Det kan være tidligere studerende og au pair-kvinder, der ikke rejser hjem, når deres studie eller kontraktforhold udløber.

Målgruppen er også personer, som har lovligt ophold i Danmark såsom personer, der søger familiesammenføring og afventer svar på ansøgning. Eller der kan være tale om EU-borgere, som ikke er dækket af deres sundhedsforsikring fra hjemlandet. Fælles for målgruppen, både med eller uden lovligt ophold i Danmark, er, at den omfatter personer, som ikke har det gule sundhedskort, private sygeforsikringer eller dansk cpr-nummer, og som samtidig har behov for forskellige sundsydelser, som de ikke kan få i det offentlige sundhedsvæsen.

RETTE TIL SUNDHEDSYDELSER I DANMARK

Udokumenterede migranter anses for at være en sårbar gruppe og deres ret til ydelser fra det danske sundhedsvæsen er komplekst. I Danmark har udokumenterede migranter kun ret til sundhedsydelser i begrænset omfang efter Sundhedslovens §80. Af loven fremgår det, at de har ret til akut sygehusbehandling samt til lindrende sygehusbehandling i de tilfælde, hvor det vurderes, at personen ikke kan henvises til behandling i hjemlandet⁴.

For arbejdet i klinikken betyder ovenstående regler, at patienterne for eksempel ikke kan henvises til videre udredning ved mistanke om kræft eller til videre undersøgelser eller behandling – medmindre der er tale om et akut behov. Det er dog lykkedes for lægerne i Sundhedsklinikken i særlige tilfælde, at få enkelte patienter udredt og behandlet.

---

¹ International Organization for Migration. Key Migration Terms [Internet]. International Organization for Migration. 2015 [henvist 4. oktober 2019]. Tilgængelig hos: <https://www.iom.int/key-migration-terms>.

² Triandafyllidou A. CLANDESTINO Project Final Report [Internet]. Athens, Greece: Hellenic Foundation for European and Foreign Policy; 2009 nov. (CLANDESTINO: Undocumented Migration: Counting the Uncountable. Data and Trends Across Europe). Tilgængelig hos: http://clandestino.eliamep.gr/wp-content/uploads/2010/03/clandestino-final-report_november-20091.pdf

³ Larsen C, Saksen JR. De illegale indvandrere i Danmark, 2008-2018. København: Rockwool Fonden; 2019. Report No.: 57.

⁴ Sundheds- og Ældreministeriet. Sundhedsloven (Health Care Act). aug 26, 2019.

I de tilfælde, hvor patienterne henvender sig i klinikken med behov for akut indlæggelse, gøres dette som regel ved, at den frivillige læge i klinikken indlægger patienten via de respektive centralvisitationer i regionerne. I nogle tilfælde benytter de frivillige læger sig af deres professionelle netværk til indlæggelse af patienten. I de tilfælde, hvor patienterne er alvorligt syge og har behov for længerevarende behandlinger, må de desværre rådes til at søge behandling i privat regi mod egen betaling eller søge behandling i det land, som de oprindeligt kommer fra. Disse muligheder er dog langt fra en reel mulighed for de fleste patienter, da de ikke har de nødvendige økonomiske ressourcer og kommer fra lande, hvor der ikke er et sundhedsvæsen med mulighed for behandling.

STATISTIK FOR 2020

De følgende afsnit og figurer angiver data registreret i København for patienthenvendelser. Alle patienter bliver modtaget af en sygeplejerske, som foretager en visitation ved at spørge til årsag for henvendelsen, om patienten tidligere har modtaget sundheds-hjælp i Danmark, om han/hun har været i klinikken før og om deres juridiske opholdsstatus. Desuden skal vi have oplysninger om personlige data som navn, fødselsdato, nationalitet og telefonnummer. Patienterne spørges også om, hvor de har hørt om klinikken.

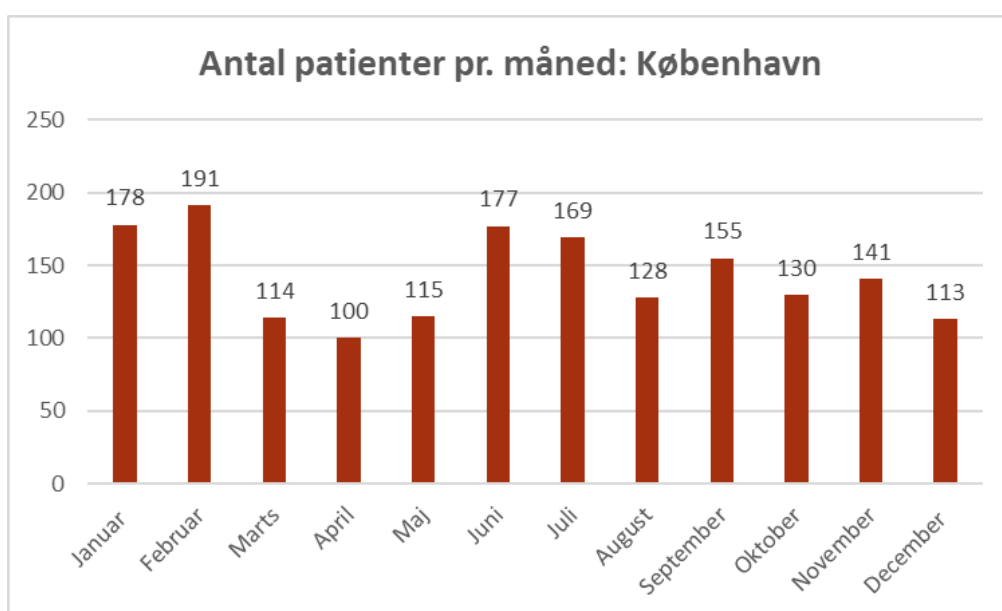
København

Klinikken i København har åbent tre gange om ugen i tidsrummet kl. 17–20 med læger, sygeplejersker, tandbehandlere, fysioterapeuter, bioanalytikere og hjælpere i modtagelsen til at gå til hånde. Der er desuden faste dage med børnelæge til tilsyn og vaccination af børn, psykiater, hudlæge og diabetesbehandlere. Der er tandlæge en gang om ugen. Ud over de faste åbningstider har klinikken åbent, når der tilkaldes speciallæger til patienterne så som gynækolog, øjenlæge, øre-næse-halslæge o.l. Samlet har klinikken i gennemsnit åbent for patienter i mere end 15 timer om ugen.

Antal patienthenvendelser

Det samlede antal patienthenvendelser i København i 2020 var 1711. Behovet for sundhedsklinikken i København er fortsat stort, om end antallet af patienthenvendelser i 2020 har været faldende i forhold til de foregående år med 2388 i året 2019 og 2407 i året 2018.

Antallet af patienthenvendelser fremgår nedenfor måned for måned. Tallene indeholder også de patienter, som er blevet tilset af en speciallæge inden almindelig åbningstid.

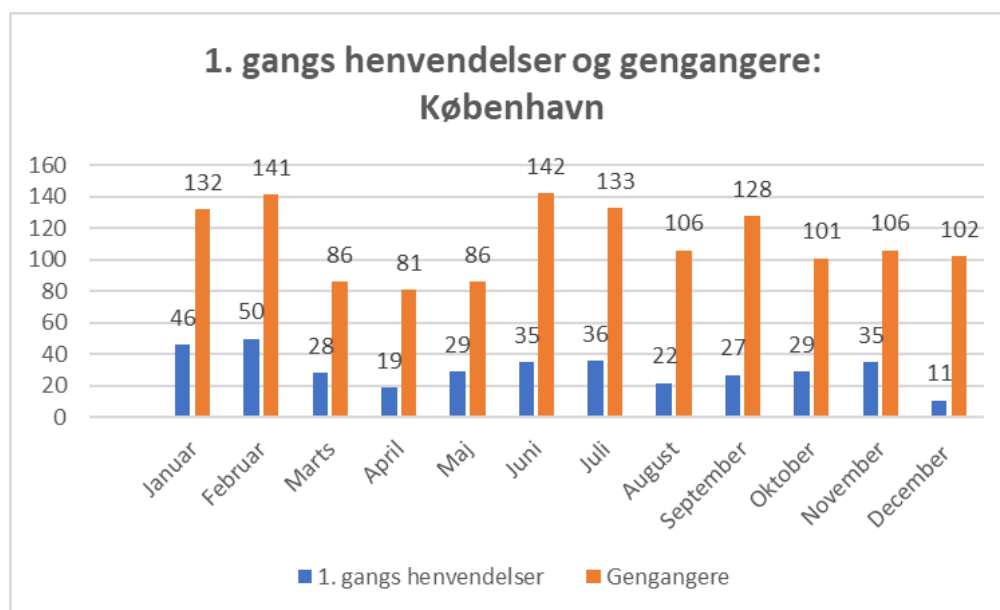

Samlet antal patientbesøg pr. måned i København i 2020

I modtagelsen bliver patienterne noteret for, om det er deres første besøg i klinikken, eller om de har været her før. Figuren nedenfor giver et billede af, at klinikken hele tiden modtager nye patienter, selv om der er flest gengangere. Der kan være tale om patienter med kroniske sygdomme så som forhøjet blodtryk eller diabetes, hvor de kommer for at få recept på medicin og for at få kontrolleret om behandlingen virker efter hensigten. Andre kommer til jordemoder kontrol under graviditet, til behandling hos fysioterapeut eller for at få svar på blodprøver etc. Antallet af gengangere er mere end dobbelt så stort som antallet af nye patienter.

Budskabet om klinikkens tilbud er nået vidt ud blandt andre sociale aktører i København og omegn. Kendskabet til klinikken udbredes gennem professionelle netværk, kommuner, regioner til organisationer, som tilbyder andre former for hjælp til udsatte befolkningsgrupper. De fleste patienter får dog kendskab til klinikken via personligt netværk og venner.

Flere hospitaler henviser patienter til klinikken for opfølgende behandling, og mange tidligere patienter fortæller om klinikken til andre migranter.

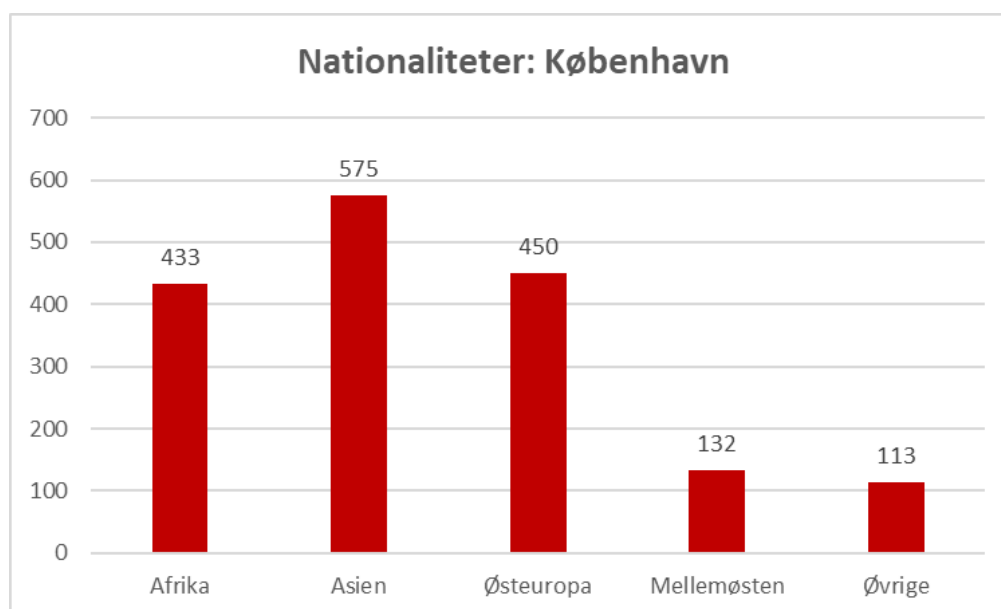
Antal nye patienter og gengangere København i 2020

Hvor er patienterne fra

Patienterne kommer fra hele verden og repræsenterer mere end 100 forskellige lande. For overblikkets skyld er patienternes nationalitet derfor inddelt i verdensdele og øvrige. Patienter med oprindelig nationalitet fra Asien udgør den største gruppe af patienter i København 2020. Fra Asien (omfatter Asien og Centralasien) kommer langt de fleste fra Filippinerne, Bangladesh, Afghanistan, Pakistan og Indien. Herefter er de største og næsten lige store grupper fra henholdsvis Afrika og Østeuropa.

Østeuropa dækker over Østeuropa og Tyrkiet. I denne gruppe kommer patienterne hovedsageligt fra Rumænien, Polen, Rusland, Estland, Letland, Litauen og Serbien.

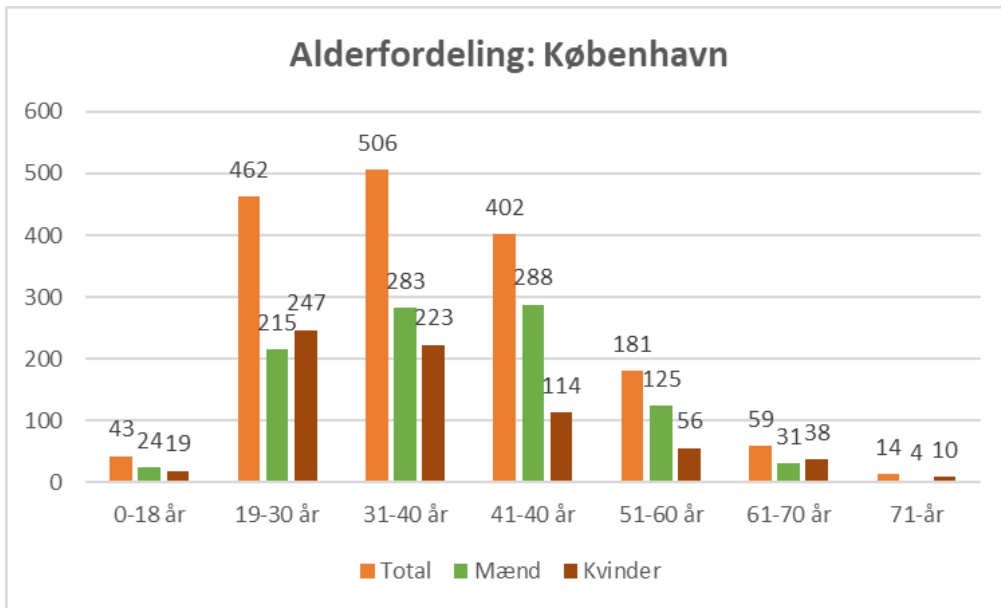
Antal patienter fordelt på deres oprindelsesland København 2020

De mindste grupper er patienter fra Mellemøsten og øvrige lande. Fra Mellemøsten kommer patienterne hovedsagelig fra Iran, Irak, Palæstina, Syrien og Libanon. Øvrige lande er Syd- og Nordeuropa samt Nord- Mellem- og Sydamerika og Oceanien.

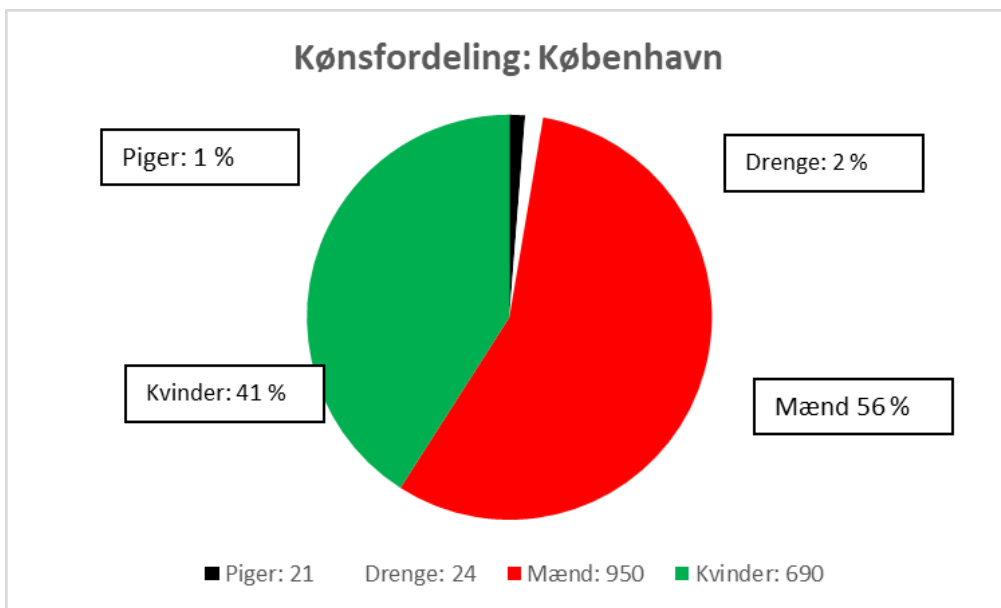
Alder og kønsfordeling

Det er aldersgruppen fra 19 år til 40 år, som fylder mest, men der kommer patienter i alle aldre fra 0 år til over 70 år. At langt de fleste patienter befinder sig i alderen 19 år til 40 år kan hænge sammen med, at mange af de udokumenterede migranter, som henvender sig i klinikken, er kommet til Danmark for at søge arbejde, søge opholdstilladelse eller blive familiesammenført. Men der synes også at være en lille stigning i ældre mennesker, som forsøger at blive familiesammenført med herboende voksne børn.

Gruppen af patienter tæller stadig flest mænd med 56% af den samlede patientgruppe, mens kvinder udgør 41%. Fordelingen på køn er næsten den samme, som vi hele tiden har set i København.

Fordeling af patienter på mænd og kvinder i forhold til alder og køn i København 2020

Antal patientbesøg fordelt på køn i København 2020

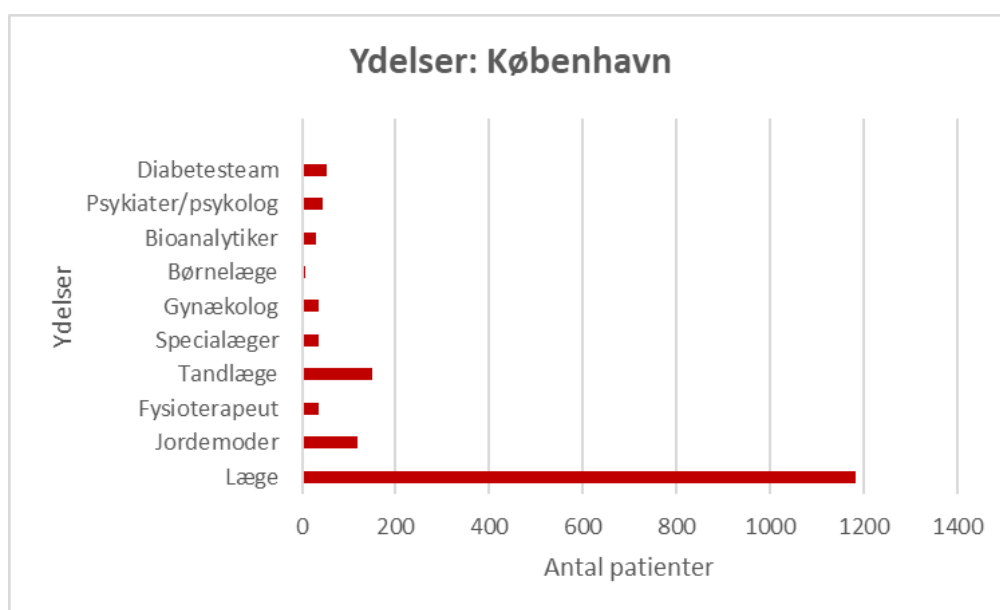
Behovet for ydelser

Ydelserne i klinikken er hovedsageligt lægeydelser, men en del kommer også for at besøge jordemoderen og tandlægen. Nogle gravide kommer én gang, oftest inden de føder. Antallet af henvisninger til speciallæger dækker såvel de konsultationer, som foregår i speciallægens egen klinik som de, der foregår i klinikken uden for åbningstid. Der er især henvist en del patienter til hudlæge, øre-, næse- halslæge, gynækolog, øjenlæge, røntgen, psykiater samt til diabetesteamet.

Der er en del diabetes - både type 1 og type 2. Medicin kan være svær at regulere, og flere af patienterne ville have et bedre liv, hvis de også fik anvisninger på kost og bevægelse. Alle diabetespatienter får mulighed for at blive tilset og reguleret af en læge og sygeplejerske med speciale i diabetes, hvis der er behov for dette. Der er en fodterapeut til rådighed, som tilser eventuelle sår o.l. på fødderne. Diabetesteamet kommer fast en gang om måneden, ligesom der kommer hudlæge og psykiater fast én gang om måneden.

Der tilbydes fysioterapi hver anden torsdag, og der kan nås ca. fire patienter på en aften. Indtil videre passer det med at tilbyde fysioterapi hver anden torsdag. Der er dog stadig langt flere patienter, der kunne have glæde af denne behandling, da mange henvender sig i klinikken med klager og smerter i bevægeapparatet og muskelspændinger. Fysioterapi er en behandlingsform, der tager længere tid end en lægekonsultation. Det er derfor begrænset, hvor mange patienter, der kan komme i behandling hver 14. dag.

Den akutte tandbehandling er meget efterspurgt. I Danmark forudsætter tandlæge ikke dansk CPR-nummer, som det er tilfældet med lægebehandling, og alle kan henvende sig til en tandlæge for behandling. Tandbehandling i Danmark på private klinikker er dog dyrt, og mange har ikke de økonomiske midler. I slutningen af april 2012 fik klinikken i København indrettet egen tandlægeklinik. De mange henvendelser vidner om et stort behov for akut tandbehandling. Mange af klinikkens patienter har i kraft af deres sociale omstændigheder store tandproblemer, da de ikke har modtaget forebyggende tandbehandling i deres barndom. Enkelte, mindre rødbehandlinger kan forekomme, men det er en behandling, der kræver megen tid og gentagne behandlinger. Den akutte tandbehandling handler for en stor del om smerte-dækning og penicillinbehandling af infektioner i tænder, tandudtrækning og fyldning af store huller. Der kan behandles 5-8 patienter ved tandlæge hver uge.

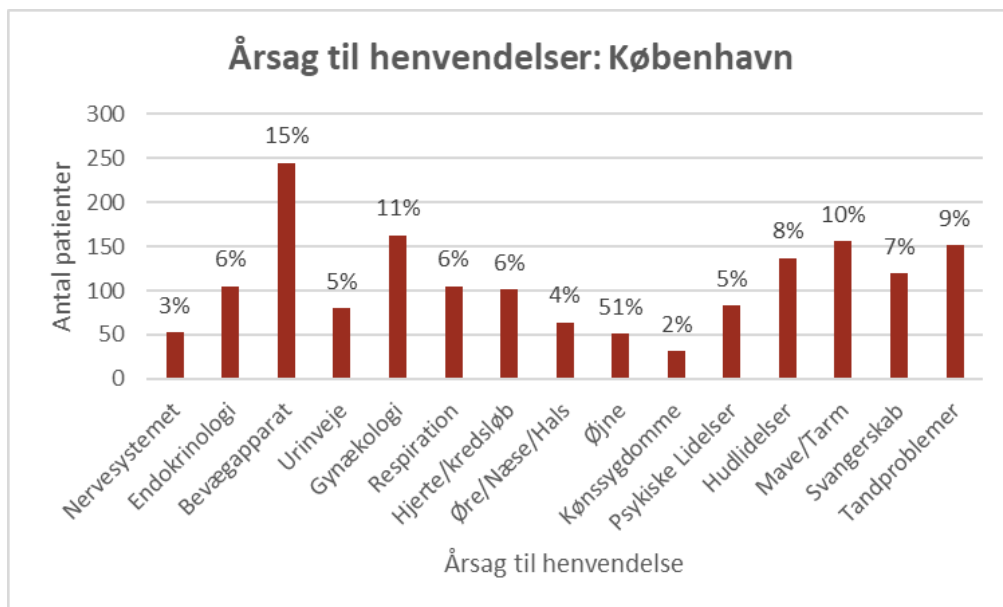
Antal patienter fordelt på sundhedsydelser i København i 2020

Årsag til henvendelse

Når patienterne henvender sig i klinikken, bliver der ved modtagelse noteret, hvad patienten ønsker hjælp til, og hvilke symptomer vedkommende oplever. En patient kan godt have flere årsager til at henvende sig i klinikken samme dag f.eks. have smerter i ryggen, kløe i øjne og tandpine. For at kunne give et billede af, hvilke grunde patienterne har til at henvende sig i klinikken, er årsagerne grupperet i grafen nedenfor⁵.

Hele 15% af patienterne oplever problemer med bevægeapparatet så som muskel smerter og ondt i ryggen⁶. Måske kan dette skyldes, at mange patienter lever et hårdt liv enten med hårdt fysisk arbejde, som hjemløs eller under stærkt psykisk pres, da det er svært at få opholdstilladelse og arbejdstilladelse i Danmark. Det psykiske pres kan resultere i spændinger og smerter i kroppen samt problemer med maven og vejrtrækningen.

Tilsvarende udgør henholdsvis mave/tarm problemer, problemer med tænder, hudlidelser⁷ og gynækologiske årsager⁸ mere eller mindre en lige stor årsag til henvendelse. Også mave/tarmproblemer, problemer med tænderne, hudlidelser og gynækologiske problemer er ofte årsager til, at patienterne henvender sig til klinikken. Hudsygdomme udgør et stort problem. Patienter fra især Afrika og Asien kan have problemer med eksem, udslæt og andre hudproblemer. Dette kan muligvis skyldes klimaforskelle mellem oprindelsesland og Danmark, vitaminmangel, arbejde i køkken eller rengøring. Det har vi ikke noget endegyldigt svar på.

Årsag til henvendelse for København 2020

5 Kønssygdom dækker over klamydia, gonorre, syfilis, HIV

6 Symptomer i knogler, led og muskler, smerter og frakturer

7 Omfatter eksem, udslæt, sår, bylder og hudsygdomme

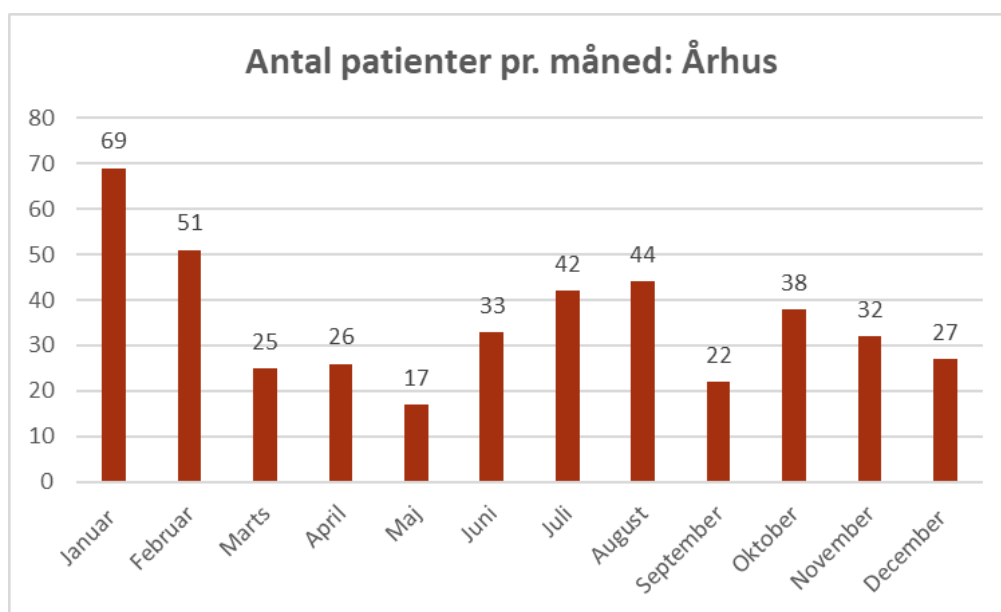
8 Gynækologiske problemstillinger dækker over behov for recept til p-piller, spiral eller smerter/ubehag i underlivet hos kvinder

Århus

Klinikken i Århus har åbent to gange om ugen i tidsrummet kl. 17–20 med læger, sygeplejersker, tandbehandlere, og bioanalytikere og hjælpere i modtagelsen til at gå til hånde. Der er mulighed for tandlæge hver anden uge. Der er ikke noget fast tilbud om fysioterapi, men klinikken råder over en frivillig fysioterapeut, som kommer efter aftale og behov.

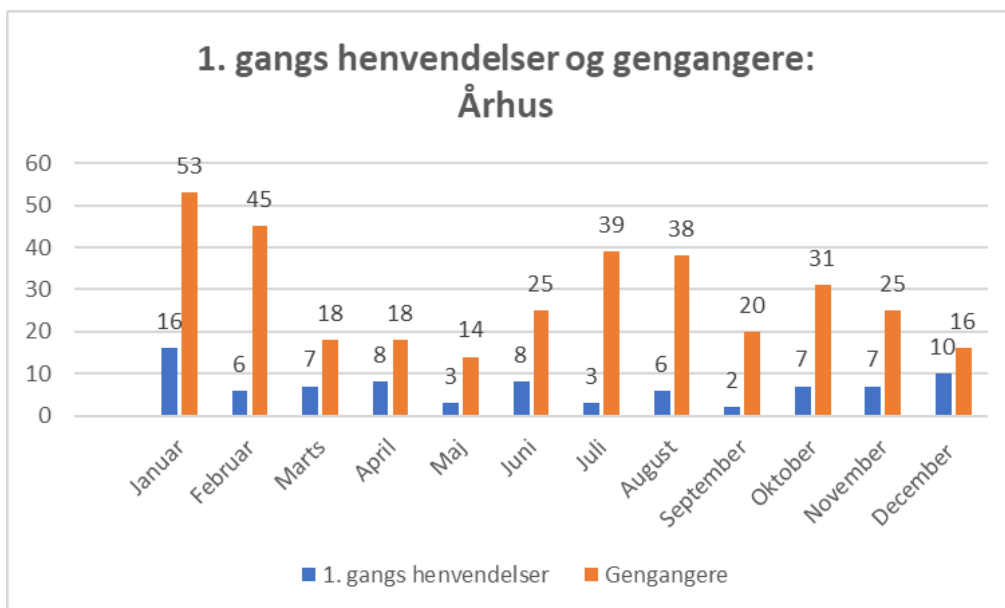
Antal patientbesøg

Antallet af patienthenvendelser i Århus i 2020 var i alt 426, hvilket er tilsvarende niveau som året før med 433 henvendelser i 2019 og faldende i forhold til året 2018 med 539 henvendelser. Antallet af patienthenvendelser pr. måned er stadig noget mindre end i klinikken i København. Men siden klinikken i Århus åbnede i december 2013, er den blevet veletableret med to åbningsaftener om ugen, og budskabet om klinikken er tilsyneladende velkendt blandt samarbejdspartnere og målgruppen. Der arbejdes på at udbrede budskabet yderligere i Århus og omegn, så endnu flere patienter kan gøre brug af klinikken.

Samlet antal patientbesøg pr. måned i Århus i 2020

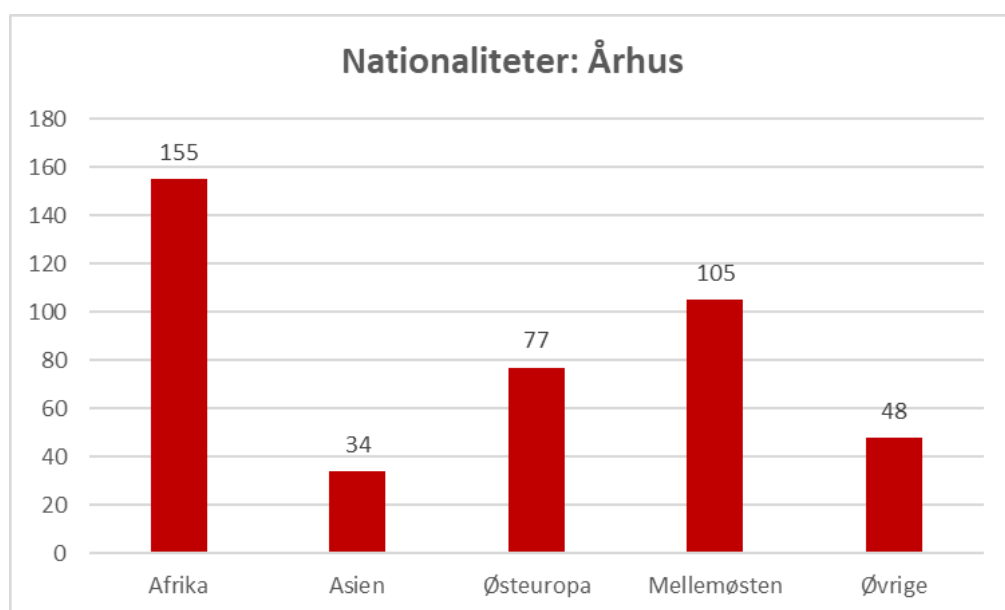
Antallet af gengangere er i gennemsnit mere end dobbelt så mange som antallet af nye patienter, som kommer til klinikken for første gang. Gengangerne skyldes de samme grunde som i København. Gravide kommer ofte flere gange til jordemoder, kroniske patienter har brug for gentagne besøg til fornyelse af recepter og kontrol af behandling. Patienter kommer igen for svar på blodprøver etc.

Antal nye patienter og gengangere pr. måned i Århus i 2020

Hvor er patienterne fra

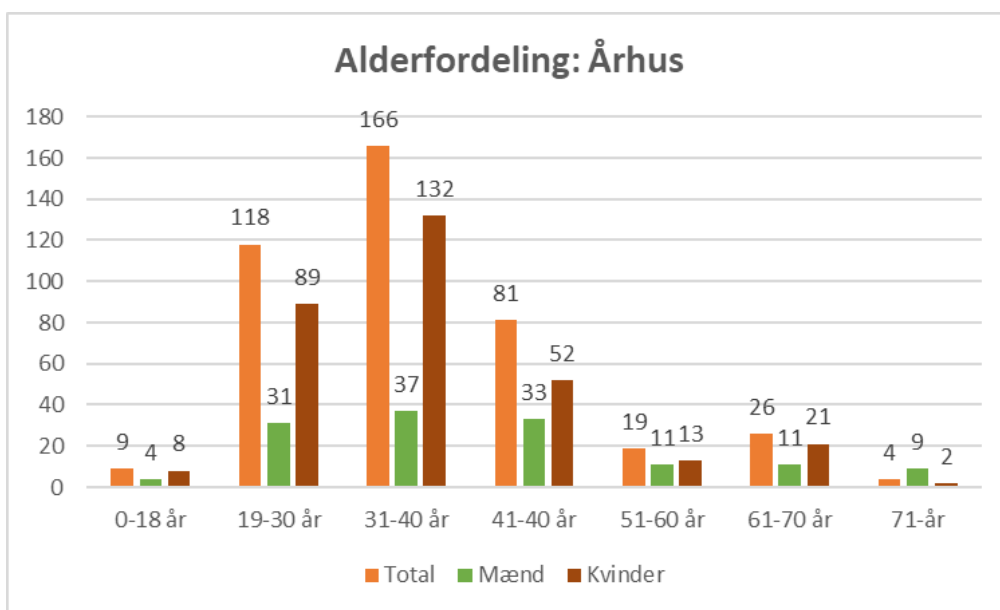
De fleste patienter som henvender sig til klinikken i Århus, kommer fra Afrika, Mellemøsten, Østeuropa og Asien. Dette ligner billedet fra 2019, mens der i 2018 kom lige så mange patienter fra Asien som fra Mellemøsten. Dette billede kan skyldes, at der stadig kommer stadig mange patienter, som bor hos familie eller venner. Fra Afrika kommer de fleste patienter fra Marokko, Tunesien, Algeriet og Egypten. Fra Mellemøsten kommer patienterne hovedsageligt fra Irak, Iran, Libanon, Syrien, Jordan og Palæstina. Fra Østeuropa kommer de fleste fra Rumænien, Ukraine, Ungarn og Polen. Fra Asien kommer de fleste fra Afghanistan, Filippinerne, Thailand og Vietnam.

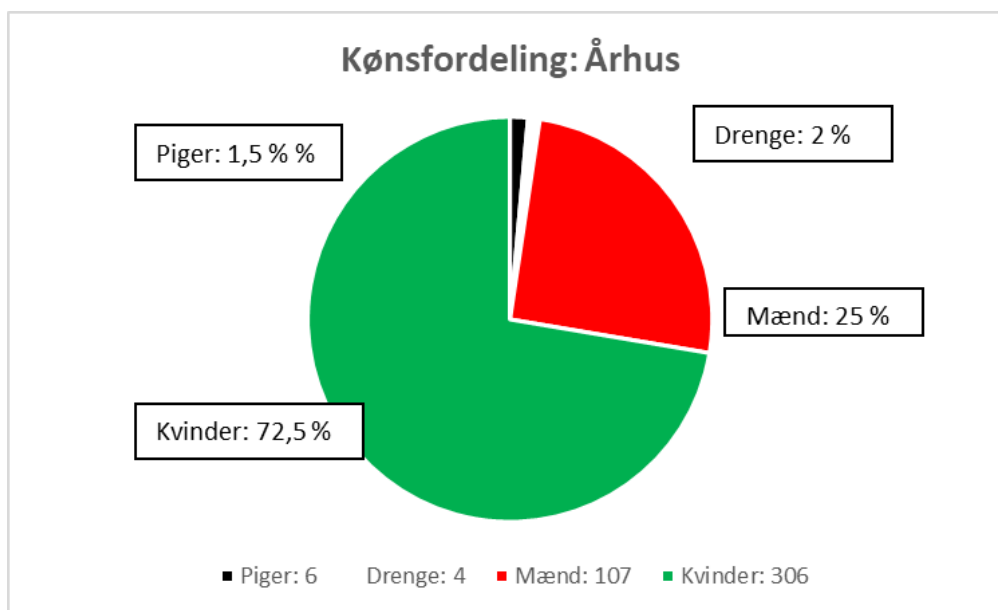
Antal patienter fordelt på deres oprindelsesland, der har besøgt klinikken i Århus 2020

Alder og kønsfordeling

Ligesom i København er de fleste patienter i Århus mellem 19-40 år. Der er fortsat markant forskel på kønsfordelingen mellem patienter i København og i Århus. Hvor mænd i København udgør den største andel af patienterne, udgør kvinderne hovedparten med mere end 72% af den samlede patientgruppe i Århus. Denne forskel kan skyldes, at der tilses flere gravide kvinder i Århus, der muligvis søger familiesammenføring og bor hos deres ægtefælle, mens flere mænd opholder sig i København for at arbejde. Denne overvejelse er dog ikke statistisk dokumenteret og bygger alene på samtaler med patienter i klinikkerne. Antallet af børn i Århus er mere eller mindre uændret fra 2019, hvor både drenge og piger udgjorde 1% af den samlede patientgruppe.

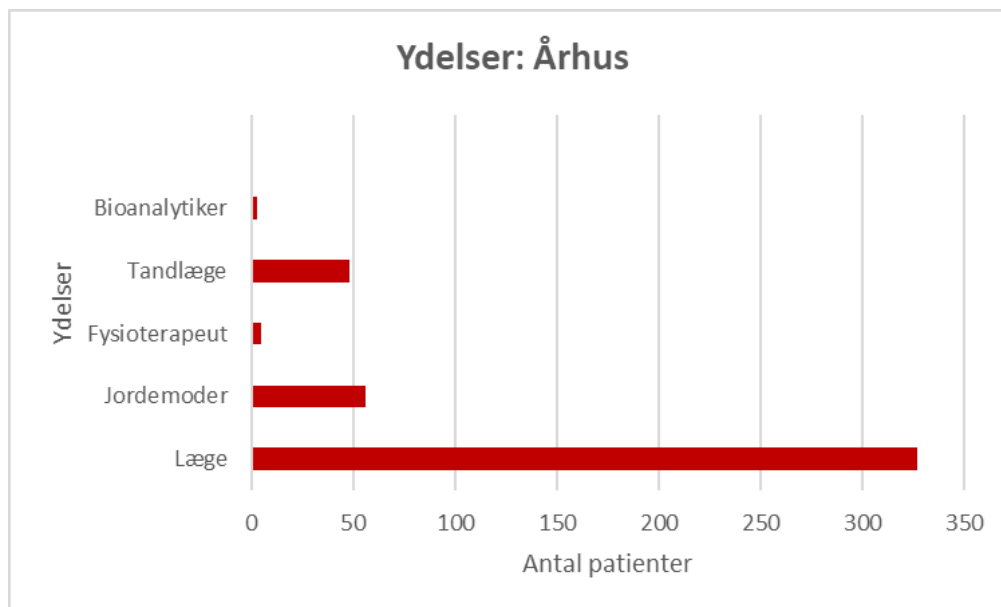
Fordeling af patienter på mænd og kvinder i forhold til alder og køn i Århus 2020

Antal patientbesøg fordelt på køn i Århus 2020

Behovet for ydelser

I Århus handler de fleste henvendelser, som i København, om at blive tilset af lægen, som er til rådighed to gange om ugen i den faste åbningstid. Antallet af henvendelser til jordemoder er stort i Århus, og der kommer generelt mange kvinder, hvilket afspejles i kønsfordelingen som beskrevet tidligere. Antallet af henvendelser til jordemoder i 2020 svarer til året 2019. Der er i Århus, som i København, også flere tilbud om speciallæger i og uden for normal åbningstid. Besøg til speciallæge er ikke registreret systematisk i 2020 og derfor ikke medregnet i statistikken og udgør en lille del af den samlede statistik.

Antal patienter fordelt på de sundhedsydelser i Århus 2020.

Årsag til henvendelse

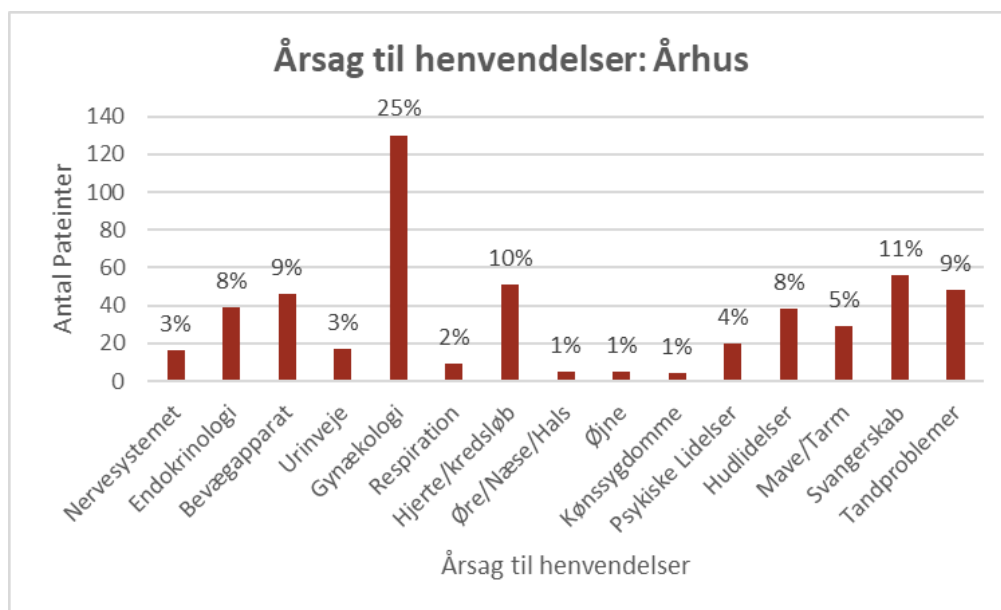
En fjerdedel af årsagerne til henvendelse i Århus er gynækologiske⁹, hvilket kan skyldes at antallet af kvinder udgør så stor en andel af patienterne. Tilsvarende gør sig gældende på svangerskab. Herefter er de største årsager til henvendelse hjerte/kredsløb, og tilsvarende for København oplever patienterne symptomer i bevægeapparatet¹⁰ og hudproblemer¹¹.

9 Gynækologiske problemstillinger dækker over behov for recept til p-piller, spiral eller smerter/ubehag i underlivet hos kvinder

10 Symptomer i knogler, led og muskler, smerter og frakturer

11 Omfatter eksem, udslet, sår, bylder og hudsygdomme

Årsag til henvendelse for Århus 2020

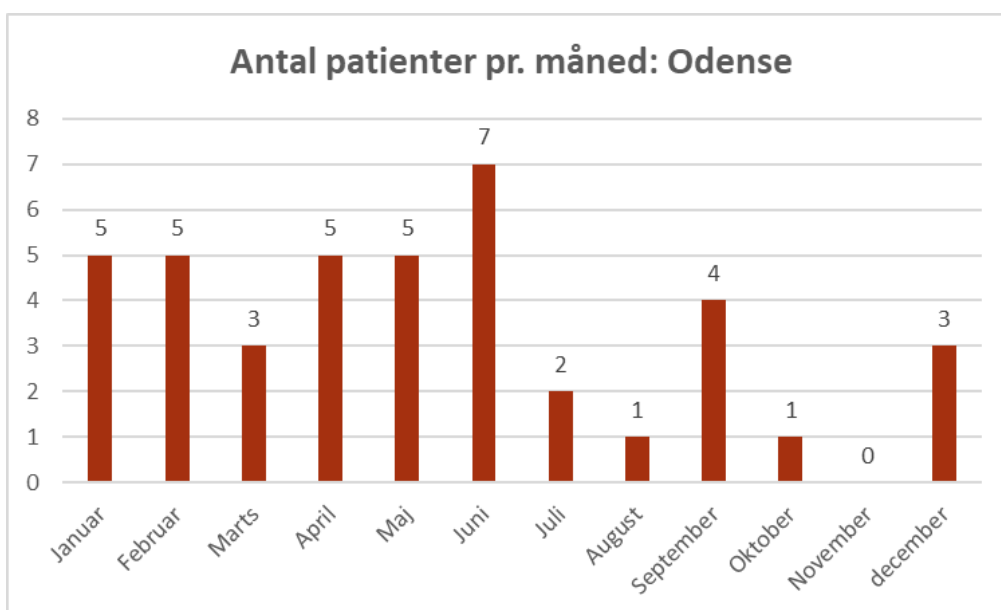
Odense

I december 2019 åbnede klinikken i Odense for bedre at kunne tilbyde hjælp på Fyn og for patienter fra Sønderjylland samt trekantområdet¹². Klinikken har på nuværende tidspunkt fast åbningstid en aften om ugen med læge og sygeplejerske til stede samt jordemoder fast en gang om måneden. Patienter henvises desuden til speciallæger, der tilbyder deres hjælp ved behov. Klinikken er fortsat i sin opstart, hvor kendskabet langsomt spredes blandt mulige brugere af klinikken og relevante samarbejdspartnere.

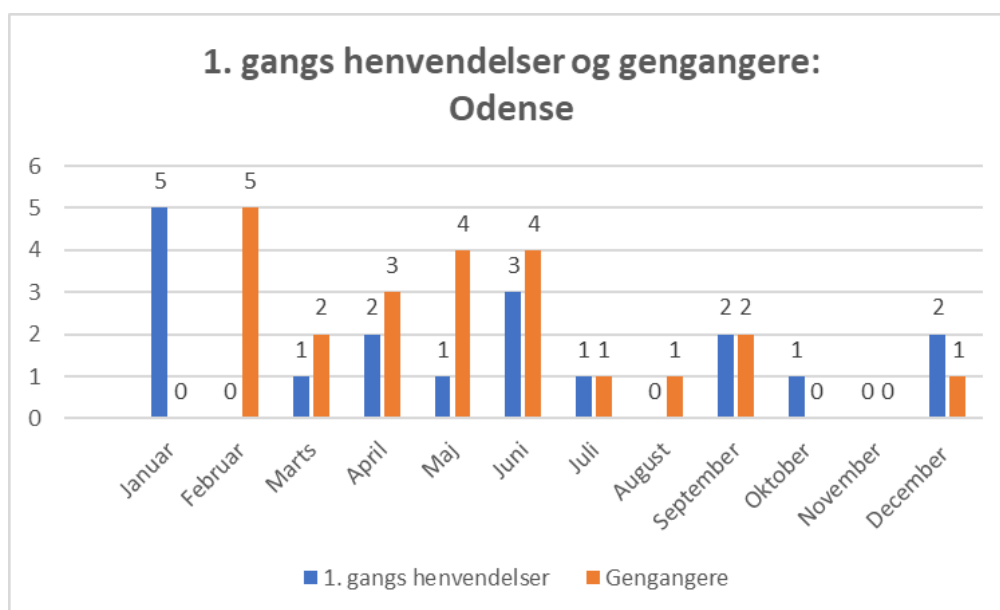
Antal patientbesøg

I 2020 har der typisk været en til tre patienter hver aften, der har været åbent i klinikken. Det tyder på et behov, og vi fortsætter med at sprede budskabet om klinikernes tilbud, så patienterne ved, hvor de skal henvende sig, når de har behov for sundhedshjælp. Tilsvarende for patienterne i København og Århus er patienterne i Odense gengangere. Det kan være til opfølgning på behandling, svar på prøver eller videre undersøgelser.

¹² Trekantområdet er geografisk set området mellem Vejle Fjord, Kolding Fjord og Lillebælt i det tidligere Vejle Amt med byerne Vejle, Fredericia og Kolding (<https://da.wikipedia.org/wiki/Trekantomr%C3%A5det>)

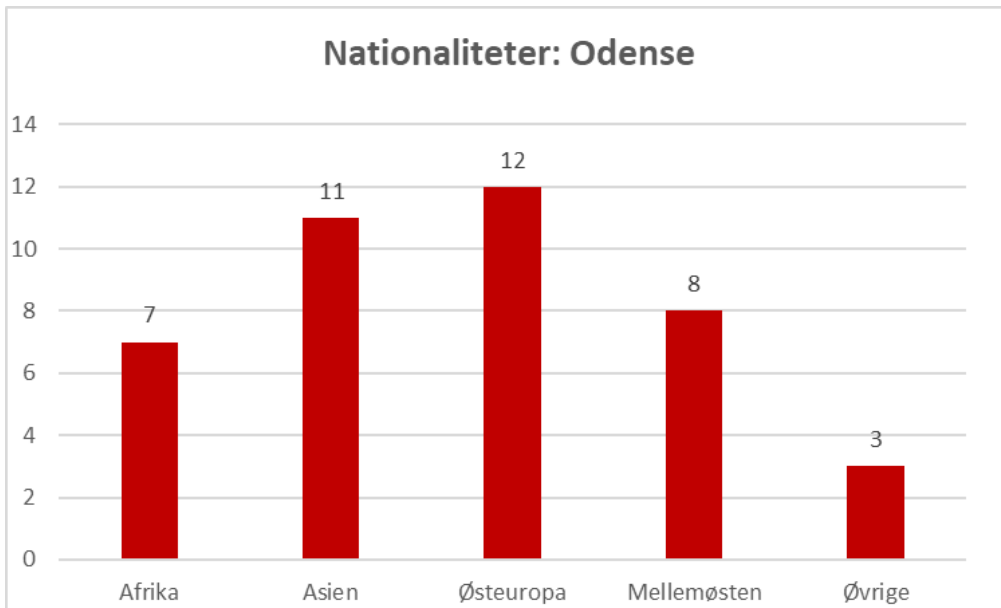
Samlet antal patientbesøg fordelt på måned i Odense 2020

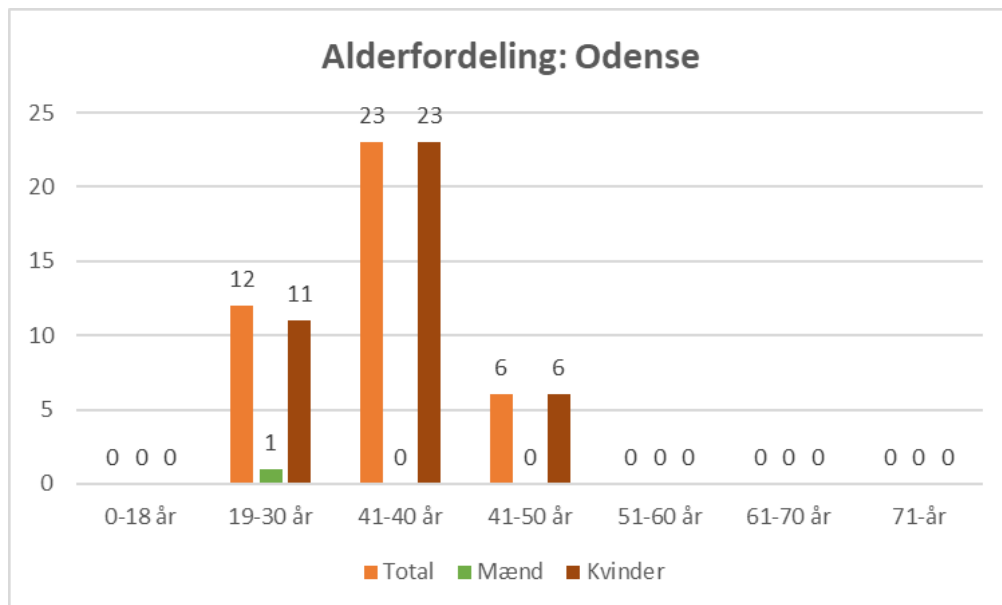
Antal nye patienter og gengangere pr. måned i Odense 2020

Nationalitet, køn og aldersfordeling

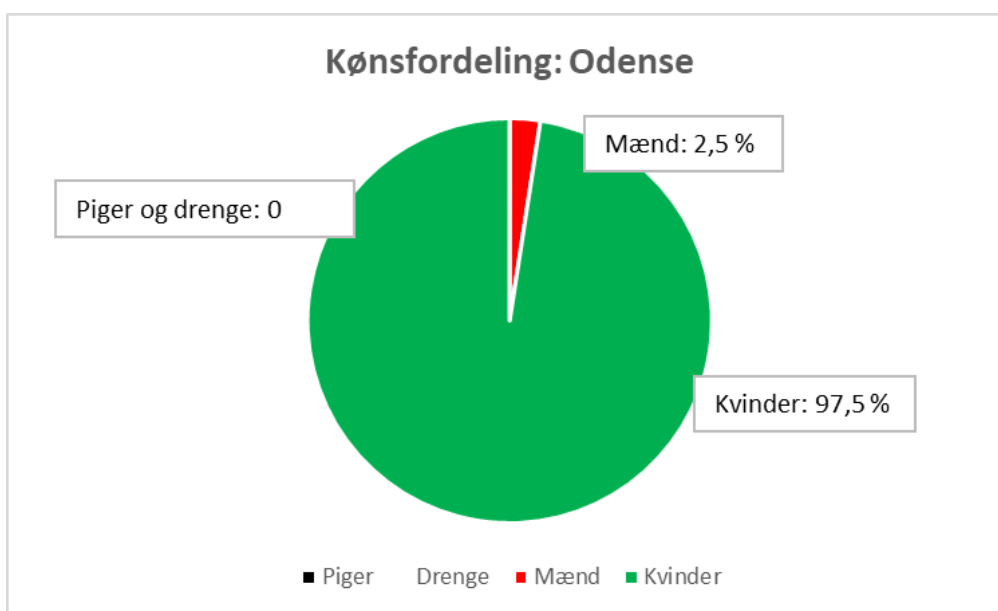
Størstedelen af patienterne, som henvender sig i klinikken i Odense, kommer fra Østeuropa, Asien og Mellemøsten. Samlet set har der i 2020 kun være en enkelt mandlig patient, hvorfor kvinderne må siges at udgøre hovedparten af patienterne i Odense. Dette kan skyldes, at kvinderne søger familie-sammenføring med en herboende mand med dansk ophold eller en etnisk dansk mand.

Antal patienter fordelt på deres nationalitet for Odense 2020

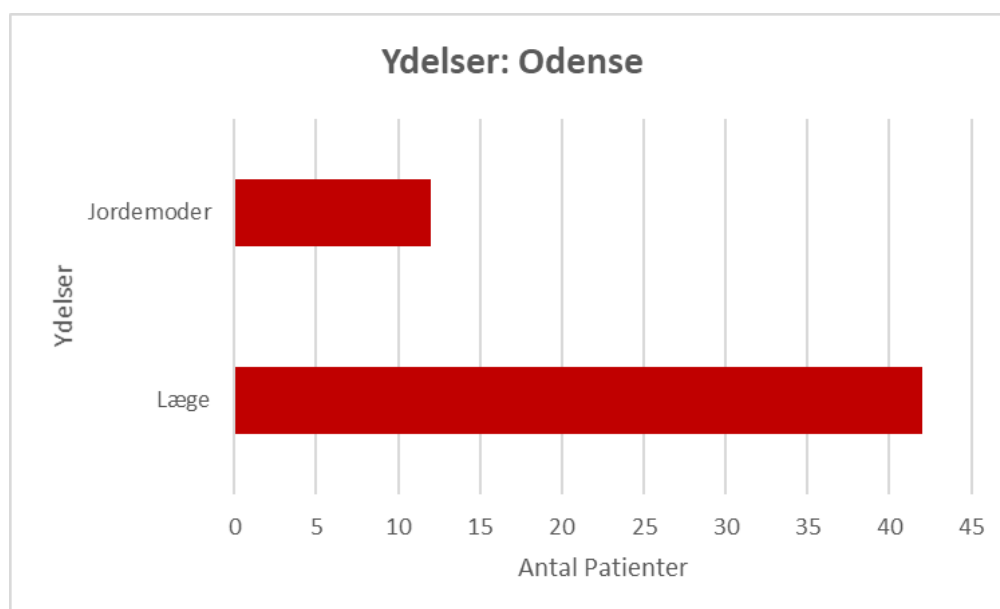
Fordeling af patienter på mænd og kvinder i forhold til alder og køn i Odense 2020

Antal patientbesøg fordelt på køn i Odense 2020

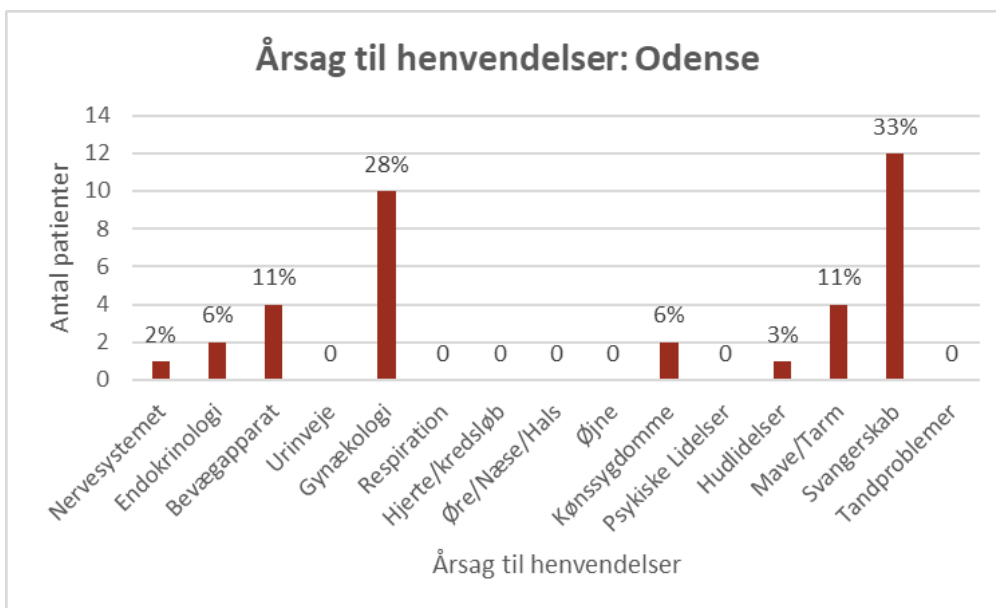
Behovet for ydelser og årsag til henvendelse

Behovet for ydelser i Odense skal ses i lyset af, at hovedparten af patienterne er kvinder mellem 19-40 år. Hele 33% af henvendelserne drejer sig om svangerskab og 28% om gynækologiske problemstillinger¹³.

Antal patienter fordelt på sundhedsydelser for Odense 2020

¹³ Gynækologiske problemstillinger dækker over behov for recept til p-piller, spiral eller smerter/ubehag i underlivet hos kvinder

Årsag til henvendelse for Odense 2020

KORT OM KLINIKKERNE PÅ TVÆRS

Selvom Danmark er et lille land, peger tallene for patienthenvendelser på, at der er forskel på patientgruppen i henholdsvis København, Århus og Odense, hvad angår køn og oprindelig nationalitet. De tilgængelige data i denne rapport kan ikke konstatere, hvorfor billedet af patienter er forskelligt, da der ikke er indsamlet data til at kunne besvare dette spørgsmål – men vi kan sige, at der er en forskel.

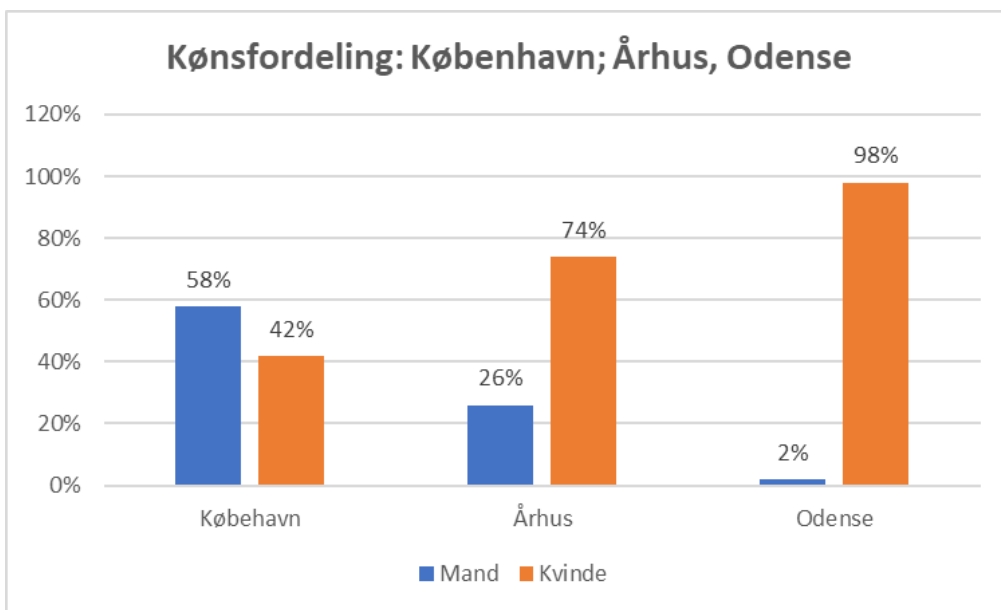
Der findes sparsomt med forskning om migration og årsager til migration i Danmark. Rockwool Fondens Forskningsenhed udgav i 2014 en rapport om den illegale indvandring i Europa¹⁴. Den belyser bl.a., hvor migranterne kommer fra, motiverne for migration, migranternes alder og fordeling af mænd og kvinder. Rapporten konkluderer, at de fleste migranter er mænd - typisk er mellem 20-40 år - og kommer fra Afrika, Mellemøsten, Asien og Østeuropa. Dette billede kan måske skyldes, at mennesker migrerer for at finde arbejde og kunne opretholde en eksistens pga. fattigdom og social ulighed i eget land. Klinikken patienter i København afspejler billedet fra Rockwool Fonden i forhold til flest mænd i alderen 19-40 år.

Når det gælder om at tilbyde udokumenterede migranter i Danmark sundheds-og læge hjælp, er det dog vigtigt at huske på, at målgruppen ikke er så homogen endda. For patienterne, der henvender sig til klinikken i Odense, er billedet anderledes med stort set kun kvinder. Dette betyder dog ikke, at der ikke findes andre patientgrupper, som kan gøre brug af klinikken i Odense. Måske har vi blot ikke opnået kontakt til dem – det ved vi ikke.

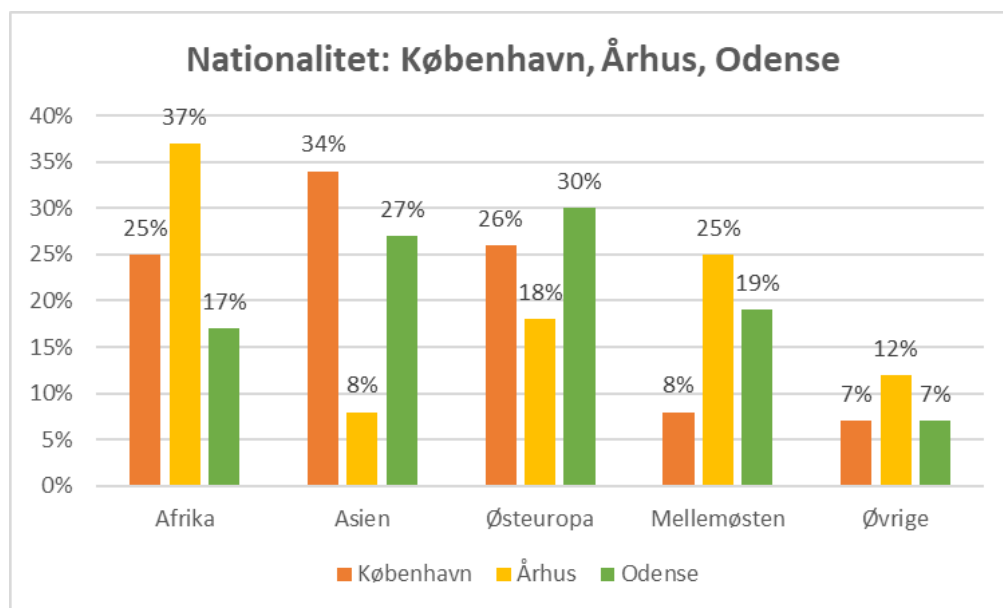
At målgruppen som helhed er uhomogen i forhold til køn, alder og oprindelig nationalitet har betydning for den måde, vi skal sprede budskabet om klinikken på og hvilke ydelser, vi skal tilbyde de forskellige steder. De forskellige patientgrupper har forskellige netværk og vil derfor få kendskab til klinikken forskellige steder. Og en yngre gravid kvinde vil have behov for anden sundhedshjælp end en ældre mand.

---

¹⁴ Torben Tranæs og Bent Jensen 2014, "Den illegale indvandring til Europa og til Danmark. Årsager, omfang og betydning", Rockwool fondens forskningsenhed, Gyldendal

Kønsfordeling mellem København, Århus og Odense 2020

Patienternes nationalitet i København, Århus og Odense 2020

AFSLUTTENDE KOMMENTAR

Sundhedsklinikken har fortsat sin berettigelse, og denne rapport taler sit eget sprog med tal på vedvarende patienthenvendelser i Danmark. Der er fortsat et stort behov for sundhedshjælp til mennesker, som ikke har dansk cpr-nummer og dermed kun i begrænset omfang har adgang til det almindelige offentlige sundhedsvæsen. Eller af andre årsager ikke har adgang til lægehjælp i Danmark på grund af afventende familiesammenføring eller manglende sundhedsforsikring.

På baggrund af data fra Sundhedsklinikken om patienterne fra perioden 2017-19, blev der i 2020 udgivet to videnskabelige artikler. Den ene artikel¹⁵ omhandler de gravide kvinders mulighed for sundhedshjælp under graviditet og fremhæver, at mange kvinder udelukkende har mulighed for at benytte sig af hjælp fra ikke-officielle organisationer under deres graviditet, fordi de her trygt og sikkert kan henvende sig og modtage professionel sundhedshjælp. Artiklen er på den måde med til at belyse migranternes behov for læge- og sundhedshjælp og deres bevæggrunde for at søge hjælp i Røde Kors klinikken.

Den anden artikel¹⁶ belyser vaccination og sundhedshjælp til børn, som lever udokumenteret i Danmark. Den viser, at mere end 100 børn er blevet vaccineret og har modtaget børneundersøgelser i klinikken i perioden 2011-2018. Et arbejde, vi godt kan være stolte af, og tilbuddet til børnene er der fortsat.

Sommeren 2020 stoppede Vibeke Lenskjold som leder af Sundhedsklinikken efter 9 års arbejde med hele opstarten og udvikling af klinikken helt fra begyndelsen. Arbejdet med at drive klinikkerne og organisere den store frivillige indsats har gjort - og gør - en stor forskel for patienterne og fortsætter, så længe behovet for grundlæggende sundhedshjælp til mennesker i Danmark eksisterer. De tre afdelinger af klinikken udvikles og tilpasses i takt med patienternes behov.

Denne rapport er forfattet af Rikke Dalsted, leder af sundhedsklinikken i København, Århus og Odense i april 2020. Statistik og grafer er udarbejdet af Martina Oberleitner, assistent i sundhedsklinikken.

Yderligere information om klinikken kan fås ved henvendelse til sundhedsklinikken@rodekors.dk eller på tlf.nr. 3171 6164.

Se også sundhedsklinikkenes hjemmeside: <https://www.rodekors.dk/det-goer-vi/sundhedsklinik>

---

¹⁵ Funge JK, Boye MC, Johnsen H, Nørredam M 2020, "No Papers. No Doctor": A Qualitative Study of Access to Maternity Care Services for Undocumented Immigrant Women in Denmark, *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2020, 17(18), 6503

¹⁶ Parellada C, Boye MC, Nørredam M 2021, "Vaccination needs and use of preventive healthcare services among undocumented migrant children in Denmark", *Acta Paediatr.* 2021 Jan 12.